

Hevosen ruokinta **kuljetuksessa**

Kun osallistutaan kilpailuihin tai muihin tapahtumiin, joudutaan melkein aina kuljettamaan hevosta. Onneksi vakavia ongelmia kuten loukkaantumisia, ähkykohtauksia tai hengitysteiden sairauksia esiintyy harvoin matkoilla. Paljon yleisempi mutta huomattavasti vähemmän tiedostettu ongelma on kuljetuksen vaikutus hevosen suorituskykyyn.

Tässä tarkastellaan kuljetuksen aikaisen ruokinnan ja veden saannin vaikutuksia. Toimimalla oikein voidaan auttaa hevosta suorittamaan kykynsä mukaisesti, kun taas virheellinen toiminta voi vakavasti haitata suoritusta.

Alkajaisiksi tulee selvittää matkustamisen vaikutusta hevoseen. Ensinnäkin, hevonen ei vain ”seisoskele”, vaan se joutuu koko ajan vaihtelevaan jalkojensa ja kehonsa asentoa tasapainon ylläpitämiseksi. Tähän kuuluu energiaa. Tutkimuksissa on osoitettu kuljetuksen aikana kuluvan vain hieman vähemmän energiaa kuin hevosen kävellessä! Mitä pitempi kuljetusmatka, sen väsyneempi hevonen on perillä ja sitä pitempi toipumisaika tarvitaan ennen kilpailua. Toiseksi, hevoset menettävät melkein aina elopainoa kuljetuksen aikana. Viileällä säällä painonmenetys voi olla 2 – 3 kg tunnissa, jos hevonen on rauhallinen. Kuumalla ilmalla jännittynyt hevonen voi menettää painoaan jopa 5 – 6 kg tunnissa.

Hevosen painonmenetykseen on useita eri syitä, kuten vähentynyt syönti ja juonti, hikoileminen sekä lisääntynyt nesteen eritysolosteiden mukana. Kuljetusstressin seurauksena jotkut hevoset saavat löysän mahan, mikä voi haitata ruoansulatuskanavan toimintaa varsinkin hevosen paksusuoleessa. Kuljetuksen aikainen pää ja kaulan asento ja samanaikainen nestehukka voivat hidastaa liman puhdistumista hengitysteistä, mikä lisää infektioiden riskiä. Normaalisti pieninä määrinä esiintyvät bakteerit saattavat niille suotuisissa olosuhteissa lisääntyä rajusti ja aiheuttaa tulehduksia. Vastaavasti hevoset, jotka viettävät suurimman osan ajastaan ulkona, voivat saada hengitystietulehduksia hengittäessään kuivassa heinässä esiintyviä homeita, pölyä ja itiöitä. Kuljetuksen vaikutukset ovat luonnollisesti sitä suuremmat, mitä kauemmin kuljetus kestää. Kuljetuksen aikaisella ruokinnalla ei ole juurikaan vaikutusta jos hevonen matkustaa 30 – 60 minuuttia, mutta kesähelteellä kuuden tunnin kuljetusmatkan vaikutus voi olla huomattava.

Kuljetuksen ja kilpailujen yhteydessä on tärkeä pitää hevosen rutiinit mahdollisimman lähellä normaalia.

Miten ruokin hevosta matkalla?

Miten siis tulisi ruokkia ja juottaa hevosta matkalla? Yksinkertainen vastaus on: toimi

niinkuin tekisit kotitallilla. Hevosen ruokinnan kultainen sääntö terveyden ja suorituskyvyn ylläpitämiseksi on pitää kaikki mahdollisimman vakiona. Yleensä hevosille an-

netaan korsirehua vapaasti kuljetuksen ajaksi. Korsirehun tulee olla sitä samaa, jota hevonen on saanut kotona ennen kuljetusta. Korsirehu on tärkeää, sillä paksusuoleessa oleva kuitu tuottaa energiaa mikrobikäymisen kautta ja pidättää vettä, mikä vähentää nestehukkaa. Matkaheinät voidaan kastella, jolloin veden saanti lisääntyy samalla kuin hevosen hengittämä pöly vähenee. Tämä ei vaikuta haitallisesti suoliston toimintaan, vaikka kotitalilla ei näin meneteltäisi.

Vastusta kiusausta antaa hevosellesi ylimääräinen väkirehuanos joko ennen kuljetusta, sen aikana tai sen jälkeen tai suorituspäivän aamuna, sillä ylimääräinen väkirehu lisää lihasongelmien riskiä.

Hevosille, jotka jännittävät, saavat löysän vatsan, ähkyoireilevat tai lakkaavat syömästä, voi harkita suojatun elävän hiivan antamista. Tätä hiivaa tulisi antaa useamman päivän ajan ennen kuljetusta, kuljetuspäivänä ja koko ajan kilpailupaikalla. Suojatuna elävä hiiva pääsee varmemmin paksusuoleen asti, jossa se auttaa vakauttamaan mikrobitoimintaa ja estää haitallisten bakteerien lisääntymistä edistäen hyödyllisten bakteerien kasvua.

Perille saavuttua tulee hevoselle antaa mahdollisimman pitkä aika levätä, syödä ja juoda sekä toipua. Usein hevosen annetaan syödä ruohoa sitä kävellytettäessä tai sitä tarhataan, mutta tätä kannattaa harkita tarkkaan. Näin hevonen saa ihan erilaista korsirehua kuin kotona tai kuljetuksen aikana. Paksusuolen toiminta voi silloin häiriintyä, vaikka se ei annakaan mitään ulkoisia merkkejä. Se ei ole toivottavaa ennen suoritusta. Tärkeää on myös muistaa nestetäydennys! Monet hevoset eivät suostu juomaan tarpeeksi ollessaan pois kotoa. Joskus ainoa keino voi olla ottaa omaa vettä mukaan matkalle tai käyttää jotakin makuainetta vedessä sekä kotona että matkoilla.

Matkoilla kannattaa tehdä mahdollisimman vähän muutoksia ruokinta- ja juottorutiineihin. Kuljetuksen aikana hyvin toteutettu ruokinta ja juotto auttavat hyvään suoritukseen! 🐾

Tohtori David Marlin alkoi tutkia hevosten kuljetusta Newmarketissä Englannissa Animal Health Trustilla 1990-luvulla. Tutkimusten kohteena oli immuunijärjestelmän toiminta, painonmenetys, hengityselinten terveys ja käyttäytyminen. Dr Marlin työskenteli myös Britannian kenttäratsastusjoukkueen kanssa kilpahevosten kuljetusten optimoimiseksi. Hän oli mukana hevosten kuljetuksiin ja sopeutumiseen liittyvissä tutkimuksissa, joiden pohjalta laadittiin suosittukset ja ohjeet vuoden 1996 Atlantan olympialaisiin. Viime aikoina hän on kirjoittanut selontekoa Iso-Britannian hallitukselle lämpöolosuhteista hevuskuljetuksissa. Hän on myös johtanut projektia jossa tarkasteltiin hevosten hyvinvointia EU:ssa pitkien teuraskuljetusmatkojen yhteydessä. Dr Marlin luennoi säännöllisesti hevosten kuljettamisesta ja hän on kirjoittanut luvun ”Transport of Horses” kirjaan Equine Sports Medicine and Surgery (Hinchcliff, Kaneps and Geor).

